

A Győri Ítéltábla az Orgován Ügyvédi Iroda által képviselt **I. r. felperesnek**, valamint az Orgován Ügyvédi Iroda által képviselt **II. r. felperesnek** a Stefán és Pázmándi Ügyvédi Iroda **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének tárgyában indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2019. március 18-án kelt 15.P.20.009/2019/9. számú ítélete ellen a felperesek részéről 10. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy az állam 752.600,- (Hétszázötvenkettőezer-hatszáz) forint feljegyzett kereseti illetéket visel.

Megállapítja, hogy 1.003.400,- (Egymillió-háromezer-négyszáz) forint feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Kötelezi a felpereseket, hogy tizenöt napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 127.000,- (Egyszázhuszonhétezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy tizenöt napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 254.000,- Ft perköltséget, és úgy rendelkezett, hogy a feljegyzett 742.900,- Ft kereseti illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felpereseknek a **Bank1** Zrt.-nél deviza alapú kölcsönszerződésük állt fenn. E szerződéshez képest kedvezőbb fizetési feltételekkel kívántak újabb kölcsönt felvenni, ezért a **MPK** Zrt.-n keresztül felvették a kapcsolatot az alperes jogelődjével, az **Bank 2** Zrt.-vel.

Kölcsönkérelmüket 2008. augusztus 11-én nyújtották be a pénzügyi intézményhez; e kérelem rögzítette, hogy az Ügyféltájékoztatót megismerték. Az Ügyféltájékoztató tartalmazza a deviza alapú szerződéses konstrukció lényegét, az érvényesített árfolyamrés keletkezésének okát, és értékeli az árfolyam, a devizakamatok változásának hátterét, azoknak következményét az adós fizetési kötelezettségére. Az Ügyféltájékoztató kitér arra, amennyiben a forint árfolyama gyengül, úgy a devizában megállapított részlet forintban megfizetendő ellenértéke magasabb lesz, azaz az árfolyam változása kihat a kölcsön és a törlesztő részletek összegére. A tájékoztató rögzíti, hogy a forint erősödése a törlesztési terheken könnyít, gyengülése pedig azokat növelheti. A deviza kamatának növekedése a deviza alapú hitel kamatát is növeli; ezt a bank a futamidő alatt egyoldalúan

módosíthatja. Azzal kell számolni, hogy hosszú távú kölcsönök esetében a forint kamatlába csökken, míg a deviza kamatlábak potenciális növekedése jelentősen mérsékelheti a deviza alapú hitelek jelenlegi előnyét - arra is tekintettel, hogy a devizakamatok jelenleg történelmi mélyponton vannak, ezért középtávon azok emelkedésére lehet számítani. A forint árfolyamának gyengülése ezzel párhuzamosan, vagy ettől függetlenül is bekövetkezhet. Az Ügyfélértékelő táblázatot is tartalmaz, amely szemlélteti a deviza kamatláb emelkedése és az árfolyam gyengülése közötti összefüggést, azok egymáshoz viszonyított arányát. Amennyiben a tartozásnak a forint gyengülése miatti növekedése eléri a fedezetként felajánlott ingatlan hitelbiztosítéki értékének 70 százalékát, úgy pótfedezetet kell bevonni. Az Ügyfélértékelő összefoglalja az előnyöket és a hátrányokat, és figyelmezteti az ügyfeleket arra, ne a jelenlegi kamat és árfolyam mérték alapján döntsenek, hanem vegyék számításba esetleg ezeknek a terheknek a tartós növekedését is, különösen hosszú távú hitelfelvétel esetén. Kiemeli, hogy a jelenlegi olcsó devizahitelek kamatterhei várhatóan növekedni fognak, amelynek mértékét azonban nem lehet megjósolni.

Az alperes jogelődje, mint hitelező és zálogjogosult, másrészt a II. r. alperes, mint adós és zálogkötelezett, valamint az I. r. alperes zálogkötelezettként 2008. október 27-én kötöttek közjegyzői okiratba foglalt, CHF-ben nyilvántartott, ingatlanfedezettel biztosított, részben hitelkiváltási célú kölcsönszerződést. Ennek alapján a bank 25 évre legfeljebb 13.075.000,- Ft-nak megfelelő deviza összeget folyósít a felpereseknek; a szerződés szerint 97.336 CHF kölcsönt nyújt, és azt ebben a devizanemben tartja nyilván. Ténylegesen a kölcsön folyósítására forintban kerül sor, azt azonban a pénzintézet a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyamon tartja nyilván, mely összeget a szerződő felek a folyósítási értesítőtől ismerhetik meg.

A szerződés 9. pontja külön kockázatfeltáró nyilatkozatot foglal magában, mely szerint az adósok kijelentik, hogy a bank erre vonatkozó részletes tájékoztatását megismerték, megértették, a kizárólag őket terhelő kockázatokkal tisztában vannak. Tudomásuk van különösen az árfolyamkockázatról, hogy a futamidő alatt a forintnak a CHF-hez viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke jelentős mértékben is megemelkedhet.

Az alperes jogelődje a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben (a továbbiakban: DH2 törvény) meghatározott elszámolást elvégezte, az elszámolás a DH2 törvény 38. § (6) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgált elszámolásnak minősül.

A felperesek végleges kereseti kérelmükben a kölcsönszerződés 9. pontja szerinti kockázatfeltáró nyilatkozat érvénytelenségének megállapítását kérték, hivatkozással arra, hogy az tisztességtelen és jogszabályba ütközik. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték azzal, hogy a bíróság 12.542.536,- Ft tartozásuk megfizetésére havi 93.423,- Ft részletfizetést engedélyezzen. Véleményük szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató nem felel meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdései szerinti követelményeknek, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által a C-186/16. (ECLI:EU:C:2017:703) és a C-51/17. (ECLI:EU:C:2018:750) számú ügyekben hozott ítéletekben felállított tesztnek. Megítélésük szerint a szerződés szövege nem világos, nem egyértelmű, abból nem tűnik ki, a kockázat valós-e, illetve az sem, milyen mértékű árfolyamváltozás lehetséges, az árfolyam változása miként hat ki a törlesztő részlet összegére, annak milyen gazdasági hatása van a fizetési kötelezettség tekintetében.

Hangsúlyozták, a kölcsön biztosítékaul szolgáló **Település 1....** helyrajzi számú, valamint **Település 2,** helyrajzi szám alatti ingatlanok mindösszesen 20.700.000,- Ft hitelfedezeti értékét a kölcsön visszafizetéséhez megfelelő garanciának tartották. Úgy vélték, a CHF árfolyamának a forinthez viszonyított esetleges emelkedése az említett hitelbiztosítéki értékhez képest magasabb fizetési kötelezettséget nem generál, így az ezt meghaladó kockázatot nem is vállalták.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, a kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdései előírásainak, valamint a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE számú határozataiban foglaltaknak. Tájékoztatása egyértelmű, érthető és világos volt, amit álláspontja szerint több jogerős bírósági döntés is alátámaszt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak ítélte meg. Abból indult ki, hogy a bank árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatóját elsődlegesen nem a szerződés 9. pontjának szövegén, hanem a részletes Ügyféltájékoztató tartalmán keresztül kell értékelni. A két okiratot együttesen kell vizsgálni, figyelemmel arra is, hogy a szerződés az Ügyféltájékoztatóra visszautal. A törvényszék az árfolyamkockázati tájékoztató értékelésekor az EUB gyakorlata, valamint a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE számú határozatai alapján alakította ki álláspontját. Hangsúlyozta: az állított érvénytelenségi ok értékelésekor kizárólag a szerződés megkötésekor fennálló körülmények, feltételek vizsgálhatók, az árfolyamkockázat korlátlan mértékű adósra telepítését pedig jogszabály nem zárta ki. Annak kapcsán, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat tisztességtelen-e, annak van jelentősége, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára az okirat tartalma világos, érthető volt-e. Amennyiben a fogyasztó a tájékoztatás alapján alappal gondolhatta úgy, hogy a kockázat nem valós, vagy csak korlátozott, a tisztességtelenség megállapítható. Mindehhez képest azonban a felperesek maguk nyilatkoztak úgy, hogy a deviza alapú konstrukcióval, az ahhoz tapadó árfolyamkockázat jelentőségével tisztában voltak. Már korábban is volt CHF alapú hitelük, melyet kedvezőbbre kívántak átváltani úgy, hogy az ingatlanfedezet is kisebb legyen. Maguk ismerték el, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást megkapták, azt elolvasták, megértették, és a szerződéses feltételeket is megbeszélték. A szerződés megkötésekor az volt a szempont, hogy kisebb részletet kell fizetniük. Előadták mindemellett, hogy a banki alkalmazott az árfolyam minimális mértékű változásáról beszélt. A kölcsönt közvetítő cég képviselőjében eljáró és tanúként meghallgatott **F E** a felperesekkel személyesen nem konzultált, azonban elmondása szerint a gyakorlat az volt, hogy az Ügyféltájékoztatót az ügyfelekkel átbeszélték, az árfolyam változására, annak mértékére azonban nem nyilatkoztak.

Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a külön kockázatfeltáró tájékoztató, valamint a szerződés 9. pontja a régi Hpt. 203. §-a szerinti tartalomnak maradéktalanul megfelel: példával is illusztrálva, részletesen elmagyarázza az árfolyam változásának okait, annak hatását a törlesztő részletre, azzal, hogy az árfolyam változása akár jelentős mértékű is lehet, ami a fogyasztó számára fokozott kockázatot jelent. A tájékoztató közérthetően rögzíti, milyen veszélyei vannak e konstrukciónak, és külön rámutat arra, hogy a devizakamatok mélyponton vannak, azok növekedése várható, főleg hosszú futamidejű szerződés esetén. A bank a szerződés megkötése előtt hosszabb idővel tájékoztatta a felpereseket; mindent egybevéve tájékoztatási, együttműködési kötelezettségének eleget tett. Ezzel szemben, ha a fogyasztó nem olvassa el figyelmesen a tájékoztatót, a számára nem egyértelmű szöveg tisztázására nem tesz fel kérdéseket, a mulasztás az ő terhére esik. A törvényszék kiemelte, az alperes jogelődjének kockázatfeltárása megfelel az EUB hivatkozott ítéleteivel kialakított tesztnek. A bank a felpereseket a kockázat lényegéről, annak tartalmáról, gazdasági következményeiről időben, közérthetően, világosan tájékoztatta; a felpereseknek lehetőségük volt a

közölt információk feldolgozására. A tájékoztató alapján a felperesek felismerhették, hogy az árfolyam emelkedhet és csökkenhet is, és értékelni tudták ennek pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt esetlegesen jelentős hatását is. Az alperes jogelődjének tájékoztatója az árfolyamkockázat gazdasági, pénzügyi hatásait érintően nem csupán alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom tekintetében is érthető; ennek alapján a fogyasztó tisztában lehetett azzal, hogy a törlesztő részlet összegének megváltozása a fizetési kötelezettség megváltozásához vezet. Felhívja a figyelmet a pótfedezet bevonásának kötelezettségére arra az esetre, ha a tőketartozásnak a kölcsön devizanemére vonatkozóan a Magyar Nemzeti Bank által közzétett mindenkor középárfolyamán forintban kiszámolt ellenérték az indokolatlan fedezet hitelbiztosítéki értékéhez viszonyított aránya a 70 százalékot meghaladja. A felperesek ekként tisztában lehettek azzal, hogy az árfolyam olyan mértékben változhat, ami miatt a korábban felajánlott ingatlanfedezet már nem elegendő. Az Ügyféltájékoztató tisztességes módon arra is felhívja az ügyfelek figyelmét, hogy ne a jelenlegi kamat és árfolyam alapján döntsenek, hanem vegyék számításba, hogy ezek tartósan növekedhetnek. Azt pedig a felpereseknek kellett tudniuk felmérni, hogy teljesítőképességük valamely jelentős árfolyamváltozás esetén meddig terjed, milyen kockázatot tudnak vállalni. Az elsőfokú bíróság hivatkozott az EUB-nek a C-227/18. számú ügyben hozott végzésére (ECLI:EU:C:2018:891), mely szerint nem törvénytörő, ha a szerződés a fogyasztóra az árfolyamkockázatot úgy terheli, hogy kifejezetten nem figyelmezteti arra, hogy az árfolyamkockázatnak felső határa nincs, a kölcsön deviza összegét és a törlesztő részlet forintban kifejezett összegét pedig csak tájékoztató jelleggel említi, feltéve, hogy a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázat pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, akár jelentős gazdasági következményeit, a kölcsön és a törlesztő részletek összege egyértelműen meghatározható, az árfolyamra vonatkozó számítási mechanizmus pedig átlátható módon meghatározott.

Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek; annak megváltoztatását, és kereseti kérelmüknek megfelelő határozat hozatalát kérték. Hangsúlyozták, hogy az alperes jogelődje az árfolyamváltozás okairól tájékoztatást nem adott, az Ügyféltájékoztatóban szereplő táblázat csupán példaszerűen mutatja be a kamat és az árfolyam változásának a törlesztő részletekre gyakorolt hatását. Hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés 4.3.1. pontja szerint az adósok fizetési kötelezettségét a tartozás esedékességének napján érvényes, a bank által az adott devizanemre meghatározott és az Üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett deviza eladási árfolyamon kell teljesíteniük akként, hogy a forint ellenérték legkésőbb az esedékesség napján a bank számláján rendelkezésre álljon. Az azonban sem a szerződés 9. pontjából, sem az Ügyféltájékoztatóból nem állapítható meg, hogy a bank a tartozás esedékességének napján érvényes deviza eladási árfolyamot miként határozza meg. Lényegében tehát a pénzintézet szubjektív belátására van bízva, mekkora árfolyamot határoz meg, az árfolyamváltozást miként veszi figyelembe; ettől a fogyasztó fizetési kötelezettsége nem függhet. Összegezve: a hiányos kockázatfeltáró nyilatkozat az árfolyamváltozás okainak értelmezésére, ezáltal az árfolyam saját belátás szerinti emelésére jogosítja fel egyoldalúan a pénzintézetet, így a kikötés a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében tisztességtelen, semmis.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Mindenekelőtt arra hivatkozott, a kölcsönszerződés 4.3.1. pontját érintő tisztességtelenségre vonatkozó érvelés a régi Pp. 235. §-ába ütközik, ezért a másodfokú eljárásban figyelembe venni azt nem lehet. Ehhez képest a fellebbezés további indokot nem tartalmaz. Mindemellett megjegyezte, a felperesek újonnan felhozott hivatkozása sem alkalmas a szerződés érvénytelenségének megállapítására. Kiemelte, a kölcsönszerződés 4.3.1. pontja csak abban az esetben lehetne

érvénytelen, ha a kockázatteltáró nyilatkozat tisztességtelensége folytán a szerződés érvénytelennek minősülne.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan határozott a kereset elutasításáról, és indokai is mindenben helytállóak.

A másodfokú bíróság a fellebbezés érveire figyelemmel csupán az alábbiakat emeli ki.

A törvényszék helyesen indult ki abból, hogy az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelősége szempontjából a kölcsönszerződés 9. pontját a külön kockázatteltáró tájékoztatóval együttesen kell értékelni.

Az adott esetben a banki tájékoztatás az EUB C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben foglalt tesztnek megfelel, a felperesek az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tartalmát alaptalanul sérelmezték. A hivatkozott okiratokból kitűnik, hogy az árfolyamkockázat valós, az a folyósítandó hitelösszegek és a törlesztő részletek mértékére hatással van. Az árfolyam változása a futamidő teljes időtartama alatt lehetséges, melynek hatása az, hogy a forint erősödése a törlesztési terheken könnyít, gyengülése pedig növelheti azokat. Az alperes jogelődje tájékoztatásában arra is utalt, hogy a devizahitelek kamatai ugyancsak változhatnak. A szerződés rögzíti, hogy a devizahitel igénybevételével együtt járó kockázatok kizárólagosan az adóst terhelik, miként az is egyértelmű kellett legyen a felperesek számára, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása gazdaságilag jelentős következményeket okozhat. A Kúria 6/2013. PJE határozatának 3. pontja szerint pedig a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére, miként a kölcsönszerződésnek az árfolyam lehetséges változásának becslése sem kötelező eleme (EBH.2012.G.4.). A felperesek tévesen hivatkoztak arra is, hogy az alperes jogelődje az árfolyamváltozás okairól tájékoztatást nem adott; ezzel szemben az árfolyamváltozás okai előre egzaktan nem határozhatók meg, adott esetben közgazdasági vita tárgyát is képezhetik, így ebben a körben felelős tájékoztatást nem is lehet adni. Megjegyzendő továbbá, hogy az alperes jogelődje az Ügyféltájékoztatóba előre kalkulált törlesztési táblázatot applikált, mely az esetleges kamatemelkedés és árfolyamgyengülés együttes hatását szemléltette.

Mindemellett jelentősége van annak is, hogy a felek a szerződést a gazdasági válság 2008 szeptemberi kirobbanása után kötötték; a forintnak a CHF-hez viszonyított, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett deviza-középarfolyama 2008. szeptember 15-én 151,65 Ft, míg 2008. október 22-én (a szerződéskötést megelőző utolsó munkanapon) 183,66 Ft volt, mely több, mint 21%-os emelkedést jelentett. (A 2008. október 27-ei deviza-középarfolyam ennél is magasabb, 188,13 CHF/Ft volt.) A szerződéskötés időpontjára tehát Magyarországon széles körben ismert tapasztalat volt már a forint árfolyamának más devizához, főként a CHF-hez viszonyított számottevő romlása, így ilyen körülmények között - figyelemmel a bank által nyújtott tájékoztatást tartalmára is - a felpereseknek tudniuk kellett a deviza alapú kölcsönszerződés kockázatairól, azok természetéről.

Az ítéltábla megjegyzi végül, hogy a fellebbezésnek a felperesek teljesítését érintően a szerződés 4.3.1. pontjának a deviza eladási árfolyamra, mint a pénzintézet szubjektív belátásra utalása az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott új tény, mely a régi Pp. 235.§ (1) bekezdése alapján nem vehető figyelembe. Mindemellett is kiemelendő, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói

kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 3. § (1) és (2) bekezdései az árfolyamrésre vonatkozó rendelkezés semmisségét az adott perbeli szerződésre vonatkozóan is kimondta, és rendelkezett arról is, hogy a semmis kikötés helyébe mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép; ekként nincs relevanciája annak, hogy a deviza eladási árfolyamot a bank miként határozta meg.

Mindezek miatt a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján - lényegében annak helyes indokaira utalással, az indokolás fentiek szerinti kiegészítésével - helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a felperesek által állított legnagyobb pertárgyérték, 12.542.536,- Ft (Székesfehérvári Törvényszék 15.P.20.009/2019/7. számú beadvány) alapján az állam nem 742.900,- Ft, hanem 752.600,- Ft kereseti illetéket visel.

Az ítéletábra a régi Pp. 24. § (1) bekezdése, 84. § (1) bekezdésének a) pontja, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 38. § (1) bekezdése, 46. § (1) bekezdése, valamint a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban című 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14.§-a alapján megállapította, hogy a feljegyzett 1.003.400,- Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli. A régi Pp. 78. § (1) bekezdésére hivatkozással arra is kötelezte a felpereseket, hogy a régi Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti tizenöt nap határidőn belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 127.000,- Ft másodfokú perköltséget; ez az összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének b) pontja, (5) és (6) bekezdései, továbbá 4/A. § (1) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységgel arányban állóan meghatározott, az általános forgalmi adót is magában foglaló ügyvédi munkadíjat tartalmazza.

Győr, 2019. május 14.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Szabó Péter sk.
előadó bíró

. Sarmon Hedvig sk.
bíró